

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
Namangan muhandislik-
qurilish instituti rektori
SH.T. Ergashev

NamMQI
O'quv-uslubiy boshqarma
№ 24 BOSHQARUV TAFAKKURI TARIXI
«30» 08 2024 y. FAHMINING O'QUV DASTURI

Bilim sohalari: 400 000 - Biznes, boshqaruv va xuquq
Ta'lim sohalari: 410 000 - Biznes va boshqaruv
Mutaxassisliklar: 70411801 - Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

an/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
HISMT205	2024-2025	2	5	
an/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari		
Tanlov	O'zbek	5		
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
BOSHQARUV TAFAKKURI TARIXI	74 Ma'ruza-30 Amaliyot-44	76	150	

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – magistrlarda zamonaviy biznes misollar orqali korxonalarni boshqarish nazariyasi va amaliyoti asoslarini o'rganish tizimlashtirish va mustahkamlash, menejment sohasidagi qarorlarni qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ijodiy fikrlar jarayoniga ustlabiy yondoshuv hamda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, qonun va kategoriyalar mazmun-mohiyatini bilish, ularga nisbatan shaxsiy munosabat shakllantirish orqali insonning hayotdagi o'rni va ahamiyatini ochib berish.

Fanning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi: boshqaruv tafakkurining asosiy nazariyalari va modellari tushuntirish; tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish; biznesda boshqarish faoliyatining mohiyati nimada ekanligini tushuntirish; menejmentni shakllantirishning kasbiy va nazariy asoslari, shartlarini o'rganish; tadbirkorlik faoliyatining tarixiy sharoitlariga bog'liq holda vazifa va printsiplar evolyutsiyasining xususiyatlarini tavsiflash; an'anaviy va zamonaviy menejmentning asosiy yo'nalishlari va maktablarini tahlil qilish; milliy boshqaruv modellari (yapon, amerika, yevropa) tavsiflash; tarmoqlar va sohalar korxonalari, tashkilotlar, xo'jalik yurituvchi sub'ektlarida mehnat faoliyatini tashkil etishga nisbatan turli yondashuvlarni tushuntirish; bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini tahlil qilish va baholashni o'rgatish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Boshqaruv tafakkuri tarixi fanining nazariy asoslari

Boshqaruv tafakkuri tarixi fanining maqsadi, vazifalari, uslublari. Menejmentning vujudga kelishi va rivojlanishi. Menejment amaliyoti tarixini davriylashtirish.

2-mavzu. Menejmentning nazariy asoslari

Boshqaruv va menejment. Moliyaviy menejment. Innovatsion menejment Savdo menejmenti.

3-mavzu. Menejment tamoyillari

Menejment tamoyillari. Menejment yondashuvlari. Boshqaruv usullari.

4-mavzu. Qadimgi Sharq va qadimiy tsivilizatsiya davri boshqaruv xususiyatlari

Boshqaruvning diniy ta'limotga asoslangan nazariy tamoyillari. XIV-XVI asrlarda O'rta Osiyoda boshqaruv ta'limotlarining rivojlanishi.

5-mavzu. Sharq tsivilizatsiyasining asosiy ijtimoiy-madaniy xususiyatlari.

Sharq tsivilizatsiyasining asosiy ijtimoiy-madaniy xususiyatlari

6-mavzu. Ilmiy menejment maktabi ta'limotlari

Sanoat kapitalizmi davrida boshqaruvning asosiy printsiplari va usullari. Sanoat kapitalizmining shakllanish davrida boshqaruv g'oyalari.

7-mavzu. Ilmiy menejmentga asos solinishi

Ilmiy menejment maktabining shakllanishi va rivojlanishi. Ilmiy menejmentning asosiy tamoyillari.

8-mavzu. Menejmentning klassik yoki ma'muriy maktabi

Boshqaruv ma'muriy maktabining asosiy qoidalari. G.Fayol – boshqaruv ma'muriy maktabining asoschisi. L.Gyulik va L.Urvik asarlarida Fayol g'oyalari rivojlantirilishi.

9-mavzu. Ma'muriy maktabning rivojlantirilishi

Ma'muriy maktab vakillari G. Xopf, O.Sheldon va boshqalar tomonidan ilmiy va ma'muriy maktabning rivojlantirilishi. G.Fayolning boshqarish tamoyillari.

10-mavzu. Inson munosabatlari maktabining asosiy ta'limotlari

Inson munosabatlari maktabining asosiy qoidalari. Sanoat psixologiyasining otasi G.Munsterberg yondashuvlari. M.P. Foletning "Ishitirok etishni boshqarish" nazariyasi. Xotomdagi tajribalari.

11-mavzu. E.Meyoning ehtiyojlar nazariyasi

E.Meyoning ehtiyojlar nazariyasi. D.Mak-Gregorning "X" va "U" nazariyasi.

<p>20-mavzu. Menjementida jarayonli yondashuv 21-mavzu. Menjementga nisbatan qiymatli yondashuv 22-mavzu. Kompaniyaning mafkuraviy, moddiy, hissiy , hayotiy muhim belgilari</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jibozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p> <p>IV. Mustaqlil ta'lim va topshiriqlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tizimlar nazariyasi va tizimlarini boshqarishni tahlil qilish 2. Menjement tuzilmalarining yangi tashkiliy shakllari tahlil etish. 3. Kompaniyaning mafkuraviy, moddiy, hissiy , hayotiy muhim belgilarini aniqlash. 4. Menjementga nisbatan jarayonli yondashuv maktabining tamoyillarini o'rganish 5. Menjementga situatsion yondashuvning mohiyati va uning asosiy qoidalar bo'yicha tezis yozish 	<p>V. Ta'lim natijalari/ Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Magistr bilishi kerak:</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida magistr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Boshqaruv tafakkuri tarixi» fanining mazmuni, mohiyati, predmeti va asosiy vazifalari, korxonada va tashkilotlarning boshqaruv tizimi haqida <i>tasavvur va bilimiga ega bo'ladi.</i> • tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiriladi, menjementni shakllantirishning kasbiy va nazariy asoslari, shartlarini o'rganadilar; tadbirkorlik faoliyatining tarixiy sharoitlariga bog'liq xolda vazifa va prinsiplar evolyutsiyasining xususiyatlarini tadqiq eta oladi; an'anaviy va zamonaviy menjementning asosiy yo'nalishlari va maktablarini qiyosiy tahlil qila oladi, korxonada menejer faoliyatini oqilona tashkil etish nima ekanligini anglaydi, korxonada samarali boshqaruv faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlarini ishlab chiqish <i>ko'nikmalariga ega bo'ladi.</i> <p>magistrlar o'zlarini rivojlantirishga va yuzaga keladigan aks ta'sirlarning oqibatlarini kamaytirish yo'llarini tahlil qilish <i>malakasiga ega bo'ladi.</i></p> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; • esse, tezis va maqolalar yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) echish; • jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim; • muhokamalarda ishtirok etish; • kichik guruhlarda ishlab;
<p>3.</p>	<p>4.</p>

<p>12-mavzu. Xulq-atvor maktabi</p> <p>Xulq-atvor maktabining asosiy namoyondalari ilgari surgan asosiy qoidalarining xususiyatlari. Xulq-atvor maktabi tadqiqot natijalarining, zamonaviy menjementda qo'llanishi.</p> <p>13-mavzu. Xulq-atvor maktabini rivojlantirishning asosiy ikkita yo'nalishi.</p> <p>Xulq-atvor maktabining kelib chiqishi. C.Bernard va uning nazariyasining qoidalari. Xulq-atvor maktabini rivojlantirishning asosiy ikkita yo'nalishi.</p> <p>14-mavzu. Zamonaviy boshqarish nazariyalari</p> <p>Eski va yangi boshqaruv nazariyalarini qiyoslash. XX asrda boshqaruv nazariyasi amaliyotining rivojlanish bosqichlari.</p> <p>15-mavzu. Tizimlar nazariyasi va tizimlarini boshqarish</p> <p>Operatsion boshqaruv. Tizimlar nazariyasi va tizimlarini boshqarish. Xaos nazariyasi.</p>	<p>III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1-mavzu. "Boshqaruv tafakkuri tarixi" fanining nazariy asoslari 2-mavzu. Menjementning nazariy asoslari 3-mavzu. Menjement tamoyillari 4-mavzu. Qadimgi Sharq va qadimiy tsivilizatsiya davri boshqaruv xususiyatlari 5-mavzu. Sharq tsivilizatsiyasining asosiy ijtimoiy-madaniy xususiyatlari. 6-mavzu. Ilmiy menjement maktabi ta'limotlari 7-mavzu. Ilmiy menjementga asos solinishi 8-mavzu. Menjementning klassik yoki ma'muriy maktabi 9-mavzu. Ma'muriy maktabning rivojlantirilishi 10-mavzu. Inson munosabatlari maktabining asosiy ta'limotlari 11-mavzu. E.Meyoning ehtiyojlar nazariyasi 12-mavzu. Xulq-atvor maktabi 13-mavzu. Xulq-atvor maktabini rivojlantirishning asosiy ikkita yo'nalishi. 14-mavzu. Zamonaviy boshqarish nazariyalari 15-mavzu. Tizimlar nazariyasi va tizimlarini boshqarish 16-mavzu. Tizimil maktab 17-mavzu. Vaziyatni boshqarish nazariyasi 18-mavzu. Menjementda vaziyatli yondashuv 19-mavzu. Tashkilot ichidagi cheklovchi va cheklovchi omillar
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • loyiha ishi bajarish; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni echish; • muammoni hal qilish.
	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>“Boshqaruv tafakkuri tarixi” kursi 2 semestrga mo'ljallangan bo'lib, fanni o'qitish ta'limning kredit tizimi asosida ma'ruza, amaliyot mashg'ulotlari, taqdimotlar, hamda mavzu bo'yicha mustaqil topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Oraliq nazorat, mustaqil ish shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test topshiriqlarini topshirishi kerak bo'ladi.</p> <p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L.Richard. Daft. Management. Ninth edition 2010. Y. 2. М.Х. Мескон и др. Основы менеджмента. 3-е издание: Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2018. 3. N.Q.Yuldashev Menajmentga kirish. Darslik Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi. Toshkent 2021 y. 4.D.T.Yusupova. Boshqaruv tafakkuri tarixi. O'quv qo'llanma. – T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi». 2021 – 234 b. <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. N.Q.Yo'ldoshev, V.I. Nabokov “Menajment nazariyasi”. Darlik. T.TDIU, 2013.- 433 b. 2. A.S. Kucharov Menajment . O'quv qo'llanma. T.:TDIU, 2009 y. -120 b. 3. M.Sharifxodjaev Menajment.Darslik.T.: O'qituvchi, 2002.-464 b. <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.gov.uz 2. www.lex.uz 3. www.tradingeconomics.com 4. www.mineconomy.uz 5. www.mehnat.uz 6. www.mf.uz 7. www.stat.uz 8. www.ima.uz 9. www.academy.uz 10. www.strategy.regulation.gov.uz
7.	Fan dasturi Namangan muhandislik-qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ul: R.Ismatov NamMQI, “Menajment” kafedrasi dotsenti
9.	Taqrizchilar: I.Ibragimov - NamMTI, “Menajment” kafedrasi mudiri, iqtisod fanlari doktori (PhD) N. Usmonova - “SAAS TEKS INVEST” MCHJ direktor muovini